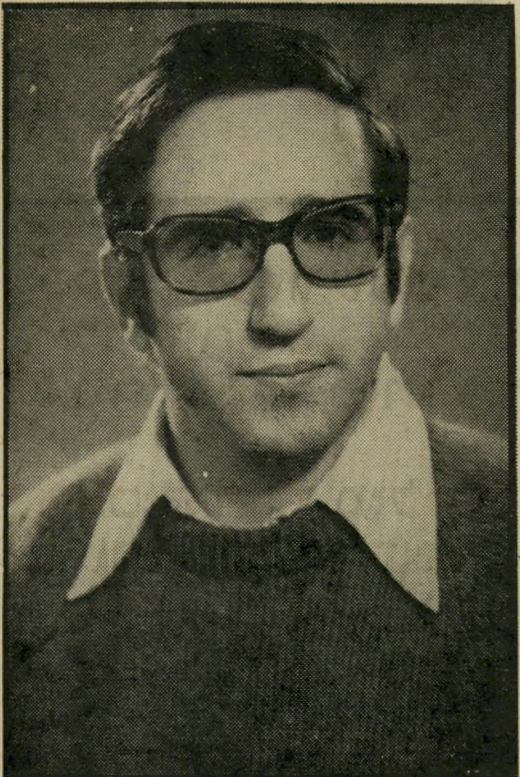

רחל אמנו ורחב הזונה

דוחה בבוז את חלומות ארץ-ישראל-השלמה, לשלוט על מיליון וחצי פלסטינים. בצורה זאת הגענו להצעת ההחלטה בדבר גינוי הציונות כפשע נגד האנושות. כיצד קרה הדבר? עולם זה איננו מוכן להיכנס לדקויות ההיסטוריה הציונית ולחשוף את העובדה היסודית, שהציונות היתה פרוגר-מה לבניית חברת-מופת, עד כמה שהדבר ניתן, עבור העם היהודי בארצו. הוא מכיר במדינת-ישראל בגבור-לות 1967, ואין זה מעניין אותו איזה סוג של חברה מתעתד לבנות לעצמו העם היהודי במולדתו. הוא מכיר רק את שפת העובדות היבשה: בארץ מתגוררים שני עמים, אשר כל אחד מהם דורש לעצמו בית לאומי. הנוסחה התלמודית הישנה של "ויחלוקו" מקובלת עליו לגמרי. אך ישראל משעבדת את בני הארץ הערביים מעבר לגבולותיה הבינלאומיים המוכ-רים, והיא עושה זאת תחת סיסמת הציונות. אין פלא, שסיסמה זו הופכת מטרה לחיצי ההוקעה של העולם הרחב.

כך, בדיעבד, ירקה המדינה על הדגל שבשמו קמה. דגל הציונות. אחרי מלחמת ששת-הימים — נתעלם מהשאלה אם היתה המלחמה בבחינת Casus belli או לאו — ויתרה המדינה על תהליך המשא-והמתן להחזרת השטחים הכבושים תמורת שלום-קבע ופנתה להתפשטות טריטוריאלית. אין זאת הציונות. ואוסף דבר אשר רבים וטובים בארץ אינם מבינים כלל — גם מעולם לא היתה כזאת! מדוע? התפשטותו של היישוב היהודי בתחומי האימפריה העות'מאנית והמנדט הבריטי היתה פעולה לגיטימית, וזאת עקב העובדה שהארץ היתה תחת כיבוש קולוניאלי. היו בה שני עמים, בעלי שאיפות מנוגדות, העם הערבי הפלס-טיני והעם היהודי, שהיה בתהליך גיבוש זהותו ה-ישראלית. שניהם התנגדו לכיבושה של הארץ. מבחינה זו, ואולי מבחינה זו בלבד, אין לראות פסול בנסיגה של הציונות להכות שורשים בארץ, שממילא היתה תחת שילטון זר. אך כבר אז החלה ההתנגשות בין שאיפותיהם הלאומיות של שני דיירי הארץ.

ענה נוכח לקבוע בפסקנות, כי עקב מלחמת העצמאות וביום הקמת המדינה הסתיים תפקידה הציוני במובן של התפשטות טריטוריאלית. ישראל נאלצה להילחם על עצמאותה והעולם הכיר בזכותה והעניק גושפנקה בינלאומית לגבולותיה בקו הירוק. אך בזה תם העניין. כל אדם אשר שכל בקודקודו הבין כי חלום שתי הגדות, "זו שלנו, זו גם כן", הוא חלום ותעתועים. מדינת-ישראל יכולה, אם בכלל, לחיות ולהתקיים כאשר נמצא בה מיעוט לאומי ערבי, שלא חייב להיות יידיותי דווקא (זה, כמובן, רצוי אך לא הכרחי) אלא לויאלית לחוקיה של המדינה היהודית. אבל בשום פנים ואופן אין היא מסוגלת לשלוט על יותר ממיליון וחצי פלסטינים, אשר שונאים אותה ואת שילטונה בארצם. על כן חייבת היא לוותר על שטחיה הכבושים, תוך משא-ומתן עם כל גורם שיהיה מסוגל לערוב לכוננות של הפלסטינים להסכם זה.

"העולם השלישי לא ישכה את פשעיה של אירופה, אשר הנורא שבהם הוא הסתאבות ליבו של האדם" — פרנץ פאנון, מאבות הרעיון של גוש הבלתי-מזדהות. ב-1945 נימנו 45 אלף הרוגים בדיכוי המרידה בסאטיף, אשר באלג'יריה. רצח המוני זה, שבוצע בידי הקולוניאליזם הצרפתי, לא עורר שום תגובה עולמית. ב-1947 נרצחו 90 אלף איש במדגסקר. שחיטה המונית זו יצרה טורים אחדים בעיתונות העולמית. ב-1952 נקבע כי בעת דיכוי המרידה בקניה ניספו 200 אלף קורבנות. עובדה זו נתקבלה בעולם באדישות יחסית. האו"ם של סוף התקופה הקולוניאלית הציג תמו-נה עלובה למדי: ברית-המועצות על גרורותיה, ארצות-הברית על גרורותיה שלה ומדינות אירופיות אחדות, ששלטו על שטחים עצומים באסיה ובאפריקה. מובן כי לא נמצא הכוח אשר מסוגל היה להכריז על הקולוניאליזם כעל פשע נגד האנושות. המלחמות בקוריאה ובהודו-סין פתחו עידן חדש בממדי המאב-קים לשיחורר לאומי. אך היו אלה המרידה בודפסט והלאמה של תעלת סואץ, שהיוו נקודות-מיפנה במאבק הגלובאלי לשיחורר. העמים הכבושים זיינו את עצמם בכל כלי-הנשק שנודמו לידהם, במלחמתם נגד מבצרי הקולוניאליזם. ארצות רבות שוחררו בידי התוש-בים — הילידים, כפי שהם נקראו בבוז בפי המתייש-בים הלבנים. קם גוש הבלתי-מזדהות בהנהגת יוגוסל-

המתנחלים תאבי הסיכוח שומטים את הקרקע מתחת רגליה של הציונות, שהתכוננה לבנות חברת-מופת

ביה, הודו ומצרים. מאז ועד היום עשרות רבות של מדינות זכו בעצמאותן הלאומית. היום מונה גוש זה קרוב למאה מדינות.

עד שנת 1967 עמדו הבלתי-מזדהות, פרט למצ-רים, בקשרים מדיניים, כלכליים וידידותיים ביותר עם מדינת-ישראל. כל זה נשתנה, כידוע, זמן מה אחרי מלחמת ששת-הימים. מאז ועד היום זוכה שאיפתה של ישראל לסיפוחים במנה גדלה והולכת של עוינות. העולם כולו הכיר ברצונו של העם הפלסטיני לממש את זכויותיו הלגיטימיות והתייצב רובו ככולו מאחרי כנראה שלטון השלישי, שזה עתה התנער מכבלי הקולוניאליזם, מתייחס בעוינות מיוחדת לקולוניאליזם הישראלי. הוא טעם את הדבר על בשרו ואי-אפשר להטעותו בפטיפוטי הכיבוש הליברלי, כביכול. מקובל עליו, לעומת זאת, הרעיון של חלוקת הארץ והוא

מצדנו אין זה חשוב אם יהיה זה אש"ף או ג'ורג' חבש. מי שמסוגל לקבל את הארץ של העם השכן — יבורך. אנחנו, כמובן, יודעים כי עם זה כבר הגיע לידי החלטה מיהו נציגו האמיתי.

איננו יכולים להניע את הציונות אל מעבר לתחומי שליטתה. גבולותיה של הציונות הם גבולות המדינה בשנים 1948—1967 וכל המקומות האחרים, אם זה באזל, בלטימור, קבר-רחל אמנו, רחבי-הזונה או חברון, שייכים להיסטוריה היהודית והציונית אך לא לטרי-טוריה שלה. אלג'יריה או לואיז'אנה שייכים להיסטו-ריה הצרפתית, אבל צרפתי רשאי לבקר שם רק עם ויזה ביד! והרי בסופו של דבר גם הציונות שייכת לקהילה הגדולה של מיליארד וחצי אנשים, אשר לחמו והשתחררו מהעול הקולוניאליסטי. עתה קיימת סכנה, וזו סכנה נוראה, המעמידה בסימן שאלה את עצם קיומה של המדינה, שככל שנמשך לנפנף בדגל הציונות, במטרה להצדיק שיעבודו של עם אחר, תחשף ערוותה ועוונה ותישכח רוחה ויופיה המקוריים. ואיזה עתיד צפוי לנו אז?

יצחק סובול, תל-אביב

טסים חיים ועושים מהומות

אפשר להביא את העולם הביתה. וכשיש מטרה כה חשובה, לא בוררים באמצעים. בילוי כמה שעות אי-רמות בחברתם של נוסעים טרדניים הוא פשוט חלק בלתי נפרד מן העניין.

השיחות בין אנשי צוות-אוויר מתרכזות בדרך כלל בענייני מיסעדות, בגדים, סדינים, ולאן כדאי להוציא כרטיסים בחופשות. על המטוס אפשר לראות המון דיילים ודיילות, אבל כשנוקקים לכוס מים נידמה

ב"אל-על" הראש מסריח - ועוד איך! - אבל גם הזנב אינו מבגר אחרי

שכולם נעלמו. עם הוותיקים והקבועים אין בכלל מה לדבר — תפקידם ומעמדם מובטח, ונוכחותם במטוס לתצוגה בלבד. הזמניים, העונתיים, הם היחידים ש-עובדים. וכי יש להם ברירה? הם כה עסוקים, עד שפשוט אינם מצליחים להשתלט בכוחות עצמם על כל המטוס.

האבטלה הסמויה בין אנשי הצוות הבכירים ו-הוותיקים חוגגת. פרסרים ופרסריות (כלכלים-ראשיים) מזדקנים, שבתיהם מרופדי שטחים וגדושים בריהוט סקנדינוויי אותנטי ובמוצרי-חשמל אמריקאיים — הכל

מטוסי "אל-על" ממריאים ריקים-למחצה, בעוד שבקווים המקבילים של חברות-התעופה הזרות גדולה התפוסה בהרבה — מן העיתונות.

כנראה שבקווים המקבילים, שעליהם מדובר, טסים עכשיו כל אלה שטסו כבר ב"אל-על", והזיכרונות ה-"נעימים" עדיין מלווים אותם.

דובר "אל-על" התפטר, מחלקת יחסי-הציבור משותקת ומצפים להתפטרות כמה ממלאי תפקידים בכירים. האם דובר מעולה ומחלקת יחסי-הציבור פעילה היו עוזרים במיקרה זה? אפילו איש המכירות הטוב ביותר יכול למכור מוצר גרוע באריזה מהודרת רק פעם אחת — בפעם השניה איש לא יקנה את מוצריו. הדג, אומרים, מסריח מהראש. ב"אל-על" הראש מסריח, ועוד איך, אבל גם הזנב אינו מפגר אחרי.

למה, בעצם, לטוס דווקא ב"אל-על", כשיש עוד חברות בסביבה, שטסות בדיוק לאותם המקומות, ושאלצן העובדים לא מרגישים כאילו החברה היא של האבא שלהם. היהודים הם עם גאה, שמזמן כבר הבין שלשרת אחרים זה לא בשבילו. שיעשו זאת המשרתים. את היחס שמקבל הלקוח בחנויות ובמיסע-רות הישראליות, מצד אותם יהודים גאים, הוא מקבל גם החל מן הרגע שבו כף רגל דורכת על כבש המטוס. אלה שעיין שואלים את שאלת-התם — למה יהודים כל כך גאים מציעים עצמם לעבודה בחברת-תעופה, שהיא ביסודה הברה-נותנת-שירותים — צרי-כים להבין את החלום הישראלי הקטן על העולם הגדול. העבודה ב"אל-על" אינה המטרה, היא רק האמצעי. כאשר עובדים במטוס משוטטים בעולם. והפלא ופלא, עוד מקבלים כסף בשביל זה. ועם הכסף

פרי עמלם ויבואם האישי במשך שנים — מקבלים משכורות שמנות ויוצאים לטיסות רק ליעדים הנראים להם ובזמנים הנוחים להם. הם טסים בעיקר ב"מצבי הירום", כשמלאי התבלינים ו/או מישחות השיניים הולך ואוזל, כשצריך לחדש את המלתחה, או בשעות קשות של נוסטלגיה, כשתוקפים אותם געגועים ל-מיסעדה אכזרית בחלק מסויים של העולם.

כנראה שהפיתרון היחידי למצבה העלוב של החב-רה הוא פשוט לסגור אותה ולפתוח מחדש. אפשר להכריז על פשיטת-רגל כללית; אחרי הכל אין שום סיבה הגיונית לכך, שאזרחי ישראל יסבסדו את ה-עובדים, שכמה מהם מרוויחים בחודש מה שאחרים מרוויחים בשנה. כאשר תיפתח החברה מחדש, יתקבלו העובדים מחדש ובתנאים חדשים. ומי שלא רוצה, שילך ללישכת-עבודה.

תחת לקיים כמה קורסי-דיילות בשנה, שעולים הרבה כסף למשלם המיסים ונועדו להכשיר כמה עש-רות דיילים ודיילות זמניים, שיפוטרו בסוף העונה, כדי לפנות מקום לבוגרי קורסים חדשים, וחוזר חל-לי, יש לשנות את השיטה. יעבדו כולם לפי חוזה שנתי, שיחודש רק לטובים והיעילים ביותר. כמובן שהקריטריונים לטוב וליעיל לא מוכרחים להיות דווקא אלה של פרסרית מזדקנת, שחנניוה של דיילת צעירה מרגיזה לה לפעמים את העיניים; גם לא אלה של פרסר נעים או של פרסר לאו דווקא נעים, שלדיילת החדשה אין שום רצון לבדוק את מנעמיו. כשיתחילו להבין ב"אל-על" שמקום העבודה אינו רק אמצעי-תחבורה נוה ליעדים שונים בעולם, אלא בראש ובראשונה אמצעי-תחבורה עבור אלה ששילמו, וכשיבינו העובדים כי הם אנשי-שירות, למרות ה-אסוציאציה הבלתי-נעימה שהמילה הזאת מעוררת בקירבם, משוכנעת אני שמצב החברה פשוט ישתפר.

עירית רותם, תל-אביב